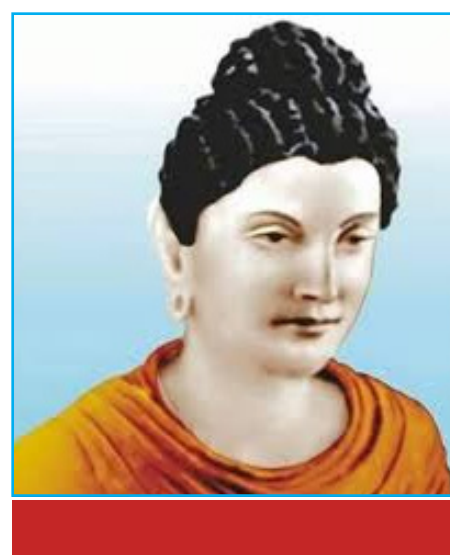

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”

<https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610>

“Equality and Justice”

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

ਪਟਿਆਲਾ

PATIALA

On line paper

02 ਦਸੰਬਰ 2025 ਮੰਗਲਵਾਰ “ਰੋਜ਼ਾਨਾ” ਚੌਥਾ ਸਾਲ

w.e.f. 15 August 2022

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

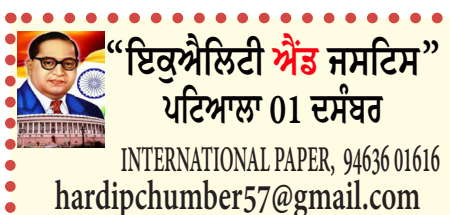
ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ BJP ਦਾ ਏਜੰਟ, ਲਾਏ ਹੋਰ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਲੁੱਟਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖ਼ਸ਼ਣਗੇ ਨਹੀਂ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1 ਦਸੰਬਰ 2025- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਸਾਬਕਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ ਵੀ ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ

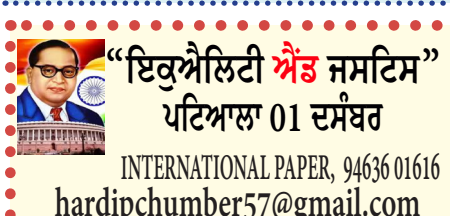

ਅਮਰਿੰਦਰ ਦਲ ਬਦਲਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੀਮਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਦੇ

ਤੌਰ ਤੇ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਚੀਮਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ਪਰ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

‘ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕਣਾ ਡਰਾਮਾ ਨਹੀਂ...’ PM ਮੋਦੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ Priyanka Gandhi ਦਾ ਪਲਟਵਾਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ (PM Narendra Modi) ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ‘ਡਰਾਮਾ’ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ

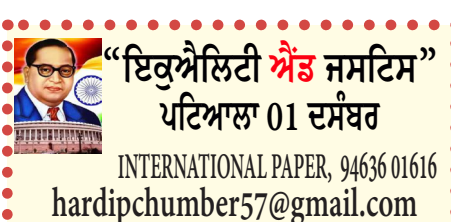
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1 ਦਸੰਬਰ, 2025: ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਸੈਸ਼ਨ (Winter Session) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਾ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ (PM Narendra Modi) ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ‘ਡਰਾਮਾ’ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ (Priyanka Gandhi) ਨੇ ਇਸ ‘ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਪਲਟਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਐਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ, ‘ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, SIR ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ (Pollution) ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਿਸ ਲਈ ਹੈ? ਇਹ ਡਰਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਬੋਲਣਾ, ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕਣਾ ਡਰਾਮਾ ਨਹੀਂ

ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ‘ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਡਰਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹ ਕਰਦਾ ਰਹੇ। ਇੱਥੇ ਡਰਾਮਾ ਨਹੀਂ, ਡਿਲੀਵਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।” ਪੀਐਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਪਚਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ ਹੁਣ ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾ ਗਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਇਆ: ਐਲਨ ਮਸਕ

ਐਲਨ ਮਸਕ ਨੇ ਜ਼ੀਰੋਪਾ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਨਿਖਿਲ ਕਾਮਥ ਨਾਲ ‘WTF is’ ਪੌਡਕਾਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ, ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਤਕਨੀਕੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਮਸਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰਾ

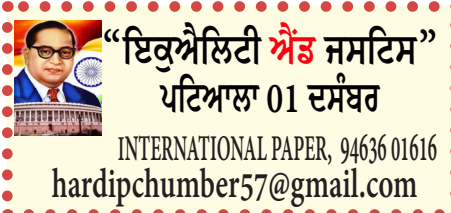
ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ।” ਉਹਨਾਂ ਨੇ H-1B ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤੀ ਬ੍ਰੇਨ ਡਰੇਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁਨਰਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸੀਈਓਜ਼ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਬਾਇਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ H-1B

ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਸਕ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਣੇ। ਪੋਡਕਾਸਟ 30 ਨਵੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ।

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ

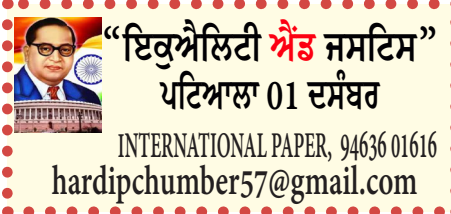
ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਡਰ ਜਾਹਰ

ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਲ੍ਹ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਚੀਜ਼ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਲੁਕਾਈ ਜਾ

ਰਹੀ ਹੈ।” ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਖਾਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਡਾਕਟਰ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕਾਸਿਮ ਖਾਨ ਨੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਇਕੱਲੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ- ਜਿਆਣੀ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ: ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਜਿਆਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ

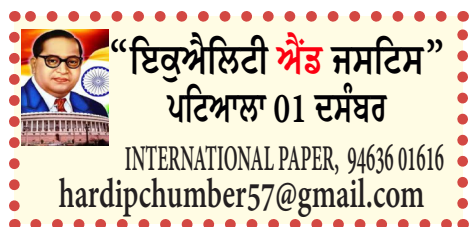
ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਜਪਾ-ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਉਪਰੰਤ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਜਿਆਣੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਆਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ

ਵੱਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ-ਅਕਾਲੀ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ ਜਿਆਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਭਾਜਪਾ ਇਕੱਲੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ - ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ

ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪਿੱਛਾਂ ‘ਚ ਕੇਂਦਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਆਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵੱਡਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਏਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ (PHRO) ਨੇ ਅੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ CIA ਸਟਾਫ਼-II ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ 23 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਈ ਨਰਿੰਦਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। PHRO ਦੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ: PHRO ਦੇ

ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਰਿੰਦਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ CIA ਸਟਾਫ਼-II, ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ IIT ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ‘ਤਸ਼ੱਦਦ ਸੈੱਲ’ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਸਰੀਰਕ ਸਬੂਤ: ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ‘ਤੇ 16 ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ (ਕੰਟਿਊਸ਼ਨ) ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਹੈ। PHRO ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੁਲਿਸ

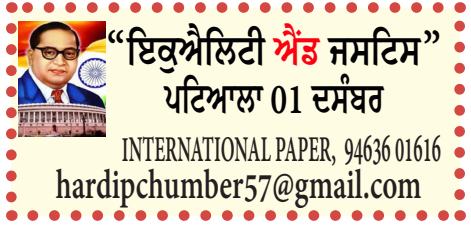
ਤਸ਼ੱਦਦ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਝਟਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘਾਟ: ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

PHRO (ਚੇਅਰਮੈਨ: ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਵਾਈਸ-ਚੇਅਰਮੈਨ: ਡਾ. ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਗਰਗ) ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ CIA ਸਟਾਫ਼-II ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਓਪੀਏਟਸ ਅਤੇ ਬੈਂਜੋਡਾਇਜ਼ੋਪੀਨਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇਪਣ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। PHRO ਨੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਨਤੀਜਾ : ਕੁਲਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ।

ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ

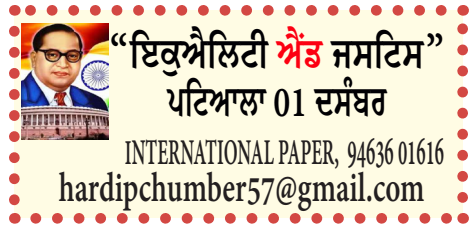
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਵੀਕਾਰ

ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਬਲਾਕ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 15 ਜੇਨਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ

ਬਠਿੰਡਾ, 1 ਦਸੰਬਰ 2025: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਲਾਕ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ 15 ਜੇਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ-ਕਮ-ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਠਿੰਡਾ ਸ ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।

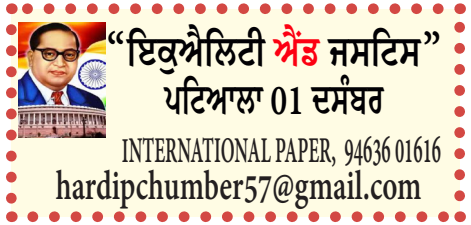
ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ

ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ-ਕਮ-ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਠਿੰਡਾ ਸ ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਿਉਣ, ਗਹਿਰੀ ਭਾਗੀ ਉਰਫ ਗਹਿਰੀ ਦੇਵੀ ਨਗਰ ਤੇ ਝੁੰਬਾ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ), ਬੀੜ ਬਹਿਮਣ, ਚੁੱਘੇ ਕਲਾਂ ਤੇ ਤਲਾਬ ਨਹਿਰ ਬਸਤੀ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਇਸਤਰੀ), ਤਿਉਣਾ, ਬੱਲੂਆਣਾ, ਗੁਲਾਬਗੜ੍ਹ ਤੇ ਬੁਲਾਢੇਵਾਲਾ (ਇਸਤਰੀ), ਜੱਸੀ ਪੈਂ ਵਾਲੀ, ਭਾਗੂ, ਵਿਰਕ ਕਲਾਂ, ਮੁਲਤਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁਰਜ ਮਹਿਮਾ (ਜਨਰਲ)

ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਜੇਨਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਤਾ, ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ 4 ਦਸੰਬਰ 2025 ਤੱਕ (ਸਿਵਾਏ ਪਬਲਿਕ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ) ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 311 ਅਦਾਲਤ ਰੂਮ, ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਫਤਰ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਤਾ, (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ 6 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 6 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਚੋਣਾਂ 14 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਸੀ.ਆਈ.) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਮਾਡਿਊਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਨੂੰ 5 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗਿਰੇਹ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ (ਡੀਜੀਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ।

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਿੰਡੀ ਔਲਖ ਕਲਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਕਤ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਹੀਰੋ ਡੀਲਕਸ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਖੇਪਾਂ ਲਿਆਉਣ-ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੇਸ਼ੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਧਾਰਤ ਤਸਕਰ ਅਵਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ

ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਪਾਂ ਡਰੇਨ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਸੀ।

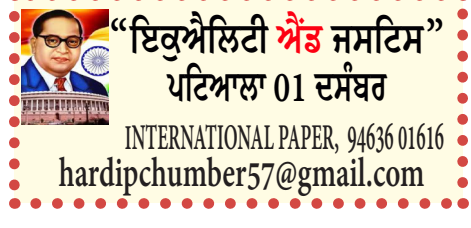
ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਭਿੰਡੀ ਔਲਖ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੇਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਪੁਖਤਾ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਭਿੰਡੀ ਔਲਖ ਦੇ ਗੇਟ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ

। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਲਾਹ ‘ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀ.ਆਈ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਅਜਨਾਲਾ- ਲੋਪੋਕੇ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਖੇਪ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਅਗਲੇ -ਪਿਛਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੈੱਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਐਨ.ਡੀ. ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21, 25 ਅਤੇ 29 ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 71 ਮਿਤੀ 29-11-2025 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਰਨ ਤਾਰਨ: ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਕਰਿਆਨਾ ਵਪਾਰੀ ਦਾ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ

ਪੱਟੀ (ਤਰਨਤਾਰਨ) : ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਲਰ ਵਿਖੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 2 ਵਜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਿਆਨਾ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (47) ਪੁੱਤਰ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭੁੱਲਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਰਿਆਨਾ ਸਟੋਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਕੀ ਹੈ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ?

ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ।

ਪੁਲਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

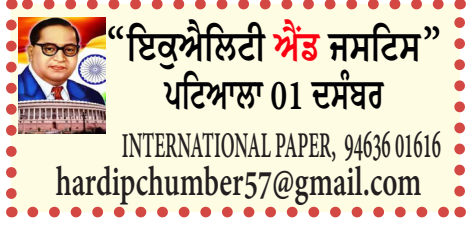
ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ’ਚ 3 ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

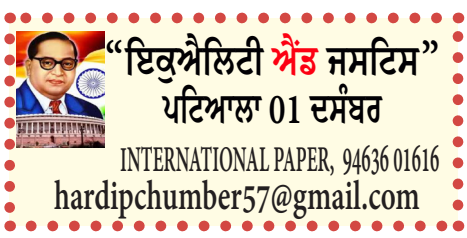
ਲੁਧਿਆਣਾ: ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ’ਚ 3 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਅਰਪਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,

“ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋ ਅਪਰਾਧੀ, ਅੰਕੁਰ ਅਤੇ ਸੁਭਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ

ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਪੁਲਿਸ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚੀ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਾਡੀਆਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ

ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਫਰਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ
ਭਾਸ਼ਣ, ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਸੰਮੇਲਨ
ਨਾਗਪੁਰ, 8 ਅਗਸਤ, 1930

VII. ਉਦਾਸ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ:

32. ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਦਾਸ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਰਣਨੀਤੀ ਉਦਾਸ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼

ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ‘ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦਾਸ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪਛਾਣ ਦੇਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ, ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਐਲਾਨਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਖਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਦੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ? ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ

ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਛੂਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ? ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਏ। ਹਰ ਸਾਲ ਉਹ ਕਤਾਈਆਂ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੌਰੇ ‘ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਜ਼ਾਲਮ ਯੁੱਧ’ ਛੇੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ? ਉਸਨੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ‘ਤੇ ਚਰਚੇ ‘ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਸੌਂਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਏਕਤਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਉਦਾਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਸੀ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਦਾਗ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਚੇ ਯਤਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣੀ ਪਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਧਿਆਨ ਉੱਚ ਵਰਗ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਇੱਕ ਪੌਂਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਈ 16 ਪੈਸੇ ਦੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਹਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨਮਕ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਨਾ-ਫ਼ਰਮਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮਥੌਣਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਨਮਕ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵਿਸਫੋਟਕ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਖੀਰ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਇਸਦੇ ਸੁਆਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਮਕ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਸਲ ਗੁਣਵੱਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬੋਝ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰੇਗਾ। ਸਮਾਂ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਦੱਸੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੁਰੰਤ ਅਮੀਰਾਂ

ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ, ਜਨਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਭ ਇੱਕ ਠੱਗੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ‘ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਬਚਦੀ ਹੈ।

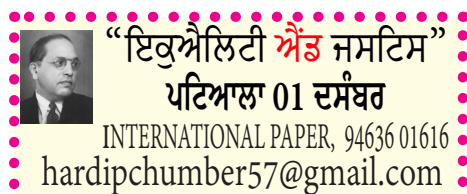
33. ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਡੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਾਡੇ ਇਸ ਗਲਤੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨੇਗੀ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ, ਸਵਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹੈਮਿਲਟਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, “ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜ਼ਾਲਮ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।” ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਜਿਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਭੁੱਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

34. ਜੇਕਰ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਖੁਦ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ? ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ, ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਭਿਖਾਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਮਰਪਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਉਭਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹਰ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ। ਮੈਨੂੰ ਦਲਿਤ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਮੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਲਈ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੁੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਝੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਦੁੱਖੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤਿਆਂ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਮਹੱਤਵ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਉਹੀ ਜੱਜ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਸਮ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ “ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨ” ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਗੂੰਜ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਰੱਖ ਸਕੀਏ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ “ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨ” ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਕਲੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸਕੇ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੱਚੇ ਵਰਕਰ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਈਏ। ਇਹ ਸੋਚਣ ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਇਸ ‘ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ SIR ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਵਧਾਈ; ਅੰਤਿਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੁਣ 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਰੀ

ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਜ ਨੌਂ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ

ਰਹੇ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਰੋਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੀਬਰ ਸੋਧ (Special Intensive Revision) ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਫਾਰਮ ਵੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਣ 4 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਬਜਾਏ 11 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਡਰਾਫਟ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੁਣ 9 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਬਜਾਏ 16 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ 7 ਫਰਵਰੀ

2026 ਦੀ ਬਜਾਏ 14

ਫਰਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ SIR ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (CEOs) ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ

ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ SIR ਦੌਰਾਨ ਬੁਥ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (BLOs) ਦੀਆਂ ਘੰਟੇ-ਘੰਟ 40 ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। SIR ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਪ੍ਰਮੋਦ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪੈਨਲ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। SIR ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੇਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਸੰਸਦ ਦੇ

ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ ‘ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲਾ ਸੈਸ਼ਨ SIR ‘ਤੇ ਬਹਿਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ SIR ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਵਿਧਾਇਕ ਭੋਲਾ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਐਕਸੀਅਨ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੰਡੂ ਨੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ 1 ਦਸੰਬਰ
() ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਖੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਵੰਡਲੀ ਹੋਟਲ ਵਿਖੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਦੂਦਾਂ ਅਤੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁਹਾਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਾਨਦਾਰ “ਕੋਫੀ ਕੱਪ ਸਮਾਗਮ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੂਬਾ ਡਿਪਟੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ

ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਖੇ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਲਕਾ ਪੂਰਬੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਐਕਸੀਅਨ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੰਡੂ ਨੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਘਰ ਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਏ ਨਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ 2000 ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਸ੍ਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਮਹਿਦੂਦਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਗਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰ ਪਾਈਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਦੇ ਆਗੂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਿਰਦੇ ਰਾਮ, ਰਾਮ ਅਵਧ, ਬਲਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੇ ਹਨੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ ਮਾਤਾ ਲਲਿਤਾ ਜੈਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ - ਅਸ਼ਵਿਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੱਤਾ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁੰਗੜਾ) ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੈਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਦਿਲ ਤੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਨੇਤਰਦਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਹੱਲਾ ਕੋਟਲਾ ਗੋਸਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਲਲਿਤਾ ਜੈਨ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਉਪਰੰਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਰਮਨ ਜੈਨ ਪਤੀ, ਆਕਾਸ਼ ਜੈਨ ਪੁੱਤਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀ ਜੈਨ ਬਹੁ ਵੱਲੋਂ

ਮਾਤਾ ਲਲਿਤਾ ਜੈਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰੋਟਰੀ ਆਈ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕਾਰਨੀਅਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਰਜਿ:) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੰਕਰਾ ਆਈ ਹਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਦਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਪੁਕਿਰਿਆ ਸ਼ੰਕਰਾ ਆਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ. ਬੀ. ਬਹਲ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਤਾ ਲਲਿਤਾ ਜੈਨ ਜੀ ਦੀਆਂ

ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਰਨੀਅਲ ਬਲਾਈਡਨੈੱਸ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰਨੀਆ ਦੀ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਨੇਤਰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਹੁਣ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਨਾ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਨਓਪਰਾਂਤ ਅੱਖਾਂ 6 ਤੋਂ 8 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕਾਰਨੀਅਲ ਅੰਧੇਪਨ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਸ਼ਵਿਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੱਤਾ, ਵੀਨਾ ਚੋਪੜਾ, ਈਸ਼ਾਨ ਜੈਨ, ਨਰੇਸ਼ ਜੈਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੋਕੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਘਿਰਾਓ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਸੰਗਰੂਰ, 1 ਦਸੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ)- ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ (ਸ਼ਹੀਦ ਰੰਧਾਵਾ) ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਗੜ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਸਰਕਾਰੀ ਰਣਥੰਬਰ ਕਾਲਜ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਘਿਰਾਓ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਐਸ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਮਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਰੋਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਪੰਤੂ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ (ਸ਼ਹੀਦ

ਰੰਧਾਵਾ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕਾਲਜ ਚ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਡੀਐਮਸੀ ਤੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਨਾ ਰੋਕਣ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਤੂ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਹਨਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ

ਨੇ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫੀਸ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਮਹਿਲਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਲਦ ਕਲਾਂ, ਬਜਿੰਦਰ ਖੇੜੀ, ਜੁਗਰਾਜ ਸੁਨਾਮ, ਵੀਰਪਾਲ ਹੀਰੇ ਕਲਾਂ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਐਚ ਆਈ ਵੀ ਏਡਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁੰਗੜਾ) ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਡਾਕਟਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਏਡਜ਼ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ (ਕੇ-ਐਡ.), ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇੜੇ ਘੰਟਾ ਘਰ ‘ਚ ਐਚ ਆਈ ਵੀ ਏਡਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ੰਕਰ ਜਿੰਪਾ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ

ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਰੁਨ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਿੰਪਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2030 ਤੱਕ ਏਡਜ਼ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਹੀ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐੱਚਆਈਵੀ/ਏਡਜ਼ ਵਰਗੀ ਖਾਤਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਫੈਲਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਗਰਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਚੈਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਸਿਮਰਨ ਸੈਣੀ ਨੇ ਐਚ ਆਈ ਵੀ ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਡਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐੱਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਜਾਂ ਹਿਊਮਨ ਇਮਯੂਨੋਡੀਫੀਸੈਂਸੀ ਵਾਇਰਸ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਸਰੀਰ ਦੀ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੌਂਗੋਵਾਲ, 1 ਦਸੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ) - ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਸਲਾਈਟ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਐਚ.ਐਸ - 4, ਸਾਇੰਸ ਬਲਾਕ ਵਿਖੇ “ਗ੍ਰੀਨ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਫਾਰ ਇਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਸਸਟੇਨੇਬਿਲਿਟੀ (ਜੀਸੀਈਈਐਸ -2025)” ‘ਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਫੈਕਲਟੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਚੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਸੀਐਸਆਈਆਰ-ਸੀਡੀਆਰਆਈ, ਲਖਨਊ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿਕਾਊ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਹਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ‘ਤੇ

ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਲਾਇਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰੋ. ਮਨੀ ਕਾਂਤ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਹਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਡਾ. ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਰਾਣੀ ਨੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਫੈਕਲਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਐਫ.ਡੀ.ਪੀ. ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਡਾ. ਪਾਇਲ ਮਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੰਨਵਾਦ ਮਤੇ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 5 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਲੈਕਚਰ, ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਫੈਕਲਟੀ ਅਤੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਰਸਾਇਣਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਬਲਾਕ ਬੰਗਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲੇਖ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 01 ਦਸੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ) ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਬਲਾਕ ਬੰਗਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ ਲੇਖ ਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਾਹਿਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਦੇ,, 350 ਵੇ ਸਹੀਦੀ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ

ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ

ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਾ ਲੇਖ ਰਾਜ ਡਾ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਡਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਡਾ ਅਨੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਾ ਧਰਮ ਪਾਲ ਬੱਗਾ ਡਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਡਾ ਅਸੋਕ ਗਾਬਾ ਡਾ ਮੱਖਣ ਲਾਲ ਡਾ ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਡਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡਾ ਜਸਪਾਲ ਕੋਰ ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ 1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ: ਦਲਿਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

Eng. Hardip Singh Chumber

1.0 ਰਣਨੀਤਕ ਜ਼ਰੂਰੀ: ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਸ਼ਾਂਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮਾਰਗ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ, ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਡੂੰਘੀ ਸੰਦੇਹਵਾਦ ਅਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਮੰਨਿਆ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਸਿੱਟਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: “ਇਹ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ, ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ।” ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਰਤ ਲਈ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦਰਜੇ ਬਾਰੇ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼, ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਠੋਸ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਗੂੰਝਲਦਾਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਜਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤਿਆਰ ਸਨ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਦਲਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

2.0 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਇਹ ਭਾਗ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵਜੋਂ, ਇੰਟ ਨਾਲ ਇੰਟ ਕਰਕੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਰਣਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੱਖਪਾਤ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਖ਼ਤ, ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੇਲਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

2.1 ਛੂਤਛਾਤ ਦਾ ਖਾਤਮਾ: ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਬਨਾਮ ਹਕੀਕਤ
ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੋਰਚਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ: ਸੰਸਥਾਗਤ ਨੀਤੀ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ, ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਦਾਹਰਣ। ਹਰੇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਉਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

* ਸੰਸਥਾਗਤ ਨੀਤੀ: ਉਸਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੇਹਰੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਖਾਦੀ ਪਹਿਨਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਇਆ, ਇਸਨੇ ਛੂਤਛਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਛੂਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ

ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਠੋਸ ਕਦਮ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

* ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ: ਉਸਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਚਰਖੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦਾ ਸੌਂਪਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਰਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਏਕਤਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਅਛੂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਵਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ।

* ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਦਾਹਰਣ: ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.2 ਕੁਲੀਨ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉੱਚ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨੀਤੀ ਖੇਤਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਵਪਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭੁੱਲ ਗਏ।

ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਪੌਂਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 16 ਪੈਸੇ ਦੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਹਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੂਣ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਲੂਣ ਟੈਕਸ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਮੀਰਾਂ ‘ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ‘ਤੇ।

ਲੂਣ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਬਾਰੇ ਉਸਦਾ ਸ਼ੱਕ ਡੂੰਘਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਸਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ “ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ” ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ “ਨਿਰਮਲ” ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਉਦਾਹਰਣ ਮੰਨਿਆ - ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਕੁਲੀਨ-ਪੱਖੀ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ “ਪ੍ਰਤਿਗੀ ਦੀ ਪਰਖ ਇਸਦੇ ਸੁਆਦ ਵਿੱਚ ਹੈ,” ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ। ਕੀ ਇਹ ਲੂਣ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ‘ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣਗੇ।

2.3 “ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ” ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕ “ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ” ਅਤੇ ਇੱਕ “ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ” ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅੰਤਰ ਦਾ ਨਿਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ “ਨਿਰਮਲ” ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਨਿਦਾਨ ਸੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪਰੇਡ ਸੀ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ - ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਜੋ ਸੰਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਕੇਤ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:

“ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਕੁ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ‘ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।”

ਇਸ ਸੂਝ ਦੇ ਰਣਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਡੂੰਘੇ ਸਨ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਦੋਲਨ ‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਇਸ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜੇ।

3.0 ਸਵਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ

ਇਹ ਭਾਗ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੁਰੰਤ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਝੂਠੀ ਉਮੀਦ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਸਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਵਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ: “ਦਿਆਲੂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।” ਉਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਭੇਲਾਪਣ ਸੀ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਸਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਂਗਰਸ “ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਅਲੇਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ”, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਹੈਮਿਲਟਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, “ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਸਾਹਮਣਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।” ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸੀ ਕਿ ਸਵਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਉਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਇਸ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਸਮਝ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਫਿੱਕੀ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਾਹਰੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ, ਉਸਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ‘ਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਸੀ।

4.0 ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਰਸਤਾ

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਬਾਹਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਵੈ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੋੜ ਸੀ - ਬਾਹਰੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ।

4.1 ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਦਾਨ: ਅਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਲਿਤ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਦਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ:

1. ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।
2. ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਕੋਲ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ “ਚੁੱਪ” (“ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਹਾਂ”) ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੀੜਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਸੁਲਝੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕੀਤਾ, “ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਚੁੱਪੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ।” ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਪੀੜਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ।

4.2 ਰਣਨੀਤਕ ਹੱਲ: ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਸੰਗਠਨ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਜੋਂ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕ “ਅਖਿਲ-ਭਾਰਤੀ ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨ” ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ: ਖੰਡਿਤ, ਖੇਤਰੀ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਆਵਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ “ਝੂਠੀ ਸੰਸਥਾ” ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਤੱਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਸਲੀ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਵੇਂ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਸਨ:

* ਇਸਨੂੰ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
* ਇਸਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੱਚੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
* ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੈਨ-ਇੰਡੀਆ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ: ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਜਿਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

5.0 ਸਿੱਟਾ: ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਕਾ

ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ 1930 ਦਾ ਨਾਗਪੁਰ ਭਾਸ਼ਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਦਲਿਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਰਣਨੀਤਕ ਖਾਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੁਆਰਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ:
* ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ: ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ (ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ) ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਲਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

* ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ: ਸੰਭਾਵੀ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਇੱਕ “ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

* ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ: ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਾਹਰੋਂ ਨਹੀਂ। ਸਮੂਹਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੜਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

* ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ: ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਸੰਗਠਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਆਵਾਜ਼ ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਖੇਤਰੀ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਸਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਪੂਰੇ ਜੇਰ - ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਲੜੇਗੀ : ਚਮਕੌਰ ਵੀਰ/ ਡਾ.ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ

ਸੰਗਰੂਰ, 1 ਦਸੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ)- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ

ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਚੋਣੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ, ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ, ਮਿੱਠਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੈਥ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਧਰਮਗੜ੍ਹ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਾਬਦਾਂ, ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਲੋਂ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਲਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਰੀ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਰਗੁੜਾ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੰਕੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਤਹਿਤ

ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਲਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਲਣ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਆਰਮੀ ਪਰਸੋਨਲ, ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸੀਸ, ਬਾਵਰਦੀ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਕਾਰਣ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਰਡ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ।

ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾਮਨ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ

ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, 30 ਨਵੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ) - ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ-2 ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾਮਨ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਣਨੀਤੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾਮਨ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਜਨਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ-2 ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼

ਹਿੰਮਤ ਬਾਜਵਾ, ਸਰਪੰਚ ਧਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਟ ਵਾਲਾ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ, ਸੋਨੂੰ ਮਿੱਤਲ ਲਹਿਰਾ, ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੀਵ ਮੱਖਣ, ਨਰਿੰਦਰ ਸ਼ੇਰੋਂ, ਦਰਸਨ ਨਮੇਲ, ਗਜਿੰਦਰ ਰੇਗਲਾ, ਜਗਸੀਰ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਠੀ, ਜਗਪਾਲ ਧਰਮਗੜ੍ਹ, ਜੱਸੀ ਧਰਮਗੜ੍ਹ, ਜੇਰਾ ਬਾਵਾ, ਸੋਮ ਨਾਥ ਦਿਝੂਬਾ, ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਦਿਝੂਬਾ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਹਿੰਮਤ ਮਕਰੋੜ ਸਾਹਿਬ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੂ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ 30 ਨਵੰਬਰ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 26 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਕੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਵਾਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ! ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੈਰਾਮ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੀ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਆਦਿ ਵਾਸੀਆਂ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ! ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੈਰਾਮ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ !

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਧੂਮ ਧੜੱਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਪੋਰਟਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 9ਵੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐੱਜ ਓਲੰਪੀਅਨ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਪੀਏਯੂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਧੂਮ ਧੜੱਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ।

ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਅਸ਼ੋਕ ਪਰਾਸਰ ਵਿਧਾਇਕ ਹਲਕਾ ਸੈਂਟਰਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਗੁਬਾਰੇ ਉਡਾਕੇ ਕੀਤਾ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਪੋਰਟਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿੱਥੇ ਸੇਵੀਨਾਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਖੇਡ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ 4 ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰੋਣਚਾਰੀਆਂ ਐਵਾਰਡੀ ਕੋਚ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਚੁੱਗ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਟੇਟ ਸਪੋਰਟਸ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਉਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਵਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਸ਼ੋਕ ਪਰਾਸਰ ਵਿਧਾਇਕ ਹਲਕਾ ਸੈਂਟਰਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਾਸਤੇ 1 ਲੱਖ

ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ,ਉਥੇ ਸਰਦਾਰ ਜੇ ਪੀ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਟੈਕਸਟਾਇਲ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜਰਖੜ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ।

ਐੱਜ ਅੰਡਰ 17 ਸਾਲ ਲੀਗ ਦੌਰ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਚਾਂ ਵਿੱਚ ਜਰਖੜ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਰਾਇਪੁਰ ਨੂੰ 4-1 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ, ਮਾਲਵਾ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਘਵੱਦੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ 4-0 ਨਾਲ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਕੈਡਮੀ ਚਚਰਾੜੀ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ

ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਮਰਗੜ੍ਹ ਨੂੰ 1-0 ਨਾਲ, ਬਾਬਾ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਅਕੈਡਮੀ ਹੋਰਾ ਨੇ ਏਕ ਨੂਰ ਅਕੈਡਮੀ ਤਹਿੰਗ ਫਿਲੌਰ ਨੂੰ 1-0 ਨਾਲ ਹਰਾਕੇ ਅਗਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਾਇਆ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਰਾਊਂਡ ਗਲਾਸ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੇ ਡੀਏਵੀ ਪੱਖੋਵਾਲ ਸਕੂਲ ਨੂੰ 3-0 ਨਾਲ, ਮੁੰਡੀਆਂ ਕਲਾਂ ਹਾਕੀ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਚਚਰਾੜੀ ਨੂੰ 2-0 ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਜੇ ਪੀ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਟੈਕਸਟਾਈਲ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਉਲੰਪੀਅਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ, ਡਾਕਟਰ ਜਸਜੀਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 26 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੇਟਾ ਗੱਡੀ ਤੇ ਸਵਾਰ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ

ਗਿਆ। ਘਟਨਾ 1 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸੈਕਟਰ 26 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੇਟਾ ਗੱਡੀ ਤੇ ਆਏ ਅਣਪਛਾਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਤਾੜ-

ਤਾੜ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਨੀ ਫੈਲ ਗਈ। ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਚੈੱਕ

ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੈਕਟਰ 26 ਵਿੱਚ ਹਾਲੀਆਂ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਂਗ ਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਰੇਡਾਂ ਜਾਰੀਆਂ ਹਨ

ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ ,ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ , ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਐਮ ਡੀ ਜੁਬਾਰ ਗਰੁੱਪ,ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਹੈਬੇਵਾਲ, ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਰ ਬਜਾਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰ ਐਸਪੀ , ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀਐਸਪੀ, ਮਨਿੰਦਰ

ਬੇਦੀ ਐਸਪੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ, ਗੁਰਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਗਟ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ , ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਘਵੱਦੀ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਨਰਸਰੀ , ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਸਿੱਧੂ ਦੇਰਾਹਾ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉੱਘੀਆਂ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। 9ਵੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ 3

ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣਗੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨਗੇ। ਜਦਕਿ ਡਰੈਗਨ ਭੰਗੜਾ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਕੋਰੀਗਰਾਫੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

**बाबा साहेब
कहते हैं**

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

डॉ. बी. आर. अंबेडकर का अध्यक्षीय भाषण, अखिल भारतीय दलित वर्ग सम्मेलन, नागपुर, 8 अगस्त, 1930

VII. दलित वर्ग का संगठन:

खदर को हर सदस्य के लिए विशेषाधिकार शर्त घोषित किया। कांग्रेस ने खदर की जगह छुआछूत हटाने को हर सदस्य के लिए विशेषाधिकार शर्त से क्यों नहीं जोड़ा? ऐसी विशेषाधिकार शर्त का पालन अत्यंत सरल होता। ऐसी शर्त के पालन की पात्रता के लिए छूत को किसी अछूत को अपने घर में सेवक या विद्यार्थी के रूप में अपनी शरण में रखने की बात रखी गई होती महात्मा गांधी ने छुआछूत दूर करने के लिए क्या प्रयास किया? गांधी के व्यक्तित्व, स्वयं का प्रभाव पैसे के संसाधनों तथा धर्मपरायणता को देखते हुए छुआछूत की चर्चा तो की परन्तु प्रयोगात्मक उपाय नहीं अपनाए। प्रत्येक वर्ष वह सूत कातने वालों के लिए धन इकट्ठा करने यात्रा पर जाते हैं, क्या कभी उन्होंने ‘छुआछूत हटाने के लिए धर्मयुद्ध छेड़ने की घोषणा की? जितना वे चरखे पर खर्च करता है उसका एक सौवा भाग भी उन्होंने छुआछूत उन्मूलन पर खर्च नहीं किया? आप सबको विदित है कि कैसे महात्मा गांधी ने तीन सप्ताह तक हिन्दू और मुसलमान एकता के लिए उपवास रखा। क्या महात्मा गांधी ने कभी छूतों व अछूतों के बीच सद्भावना या उदारता भावना के लिए एक दिन का भी व्रत रखा? यदि कुछ ऐसे प्रयोग किए होते तो कोई भी कांग्रेस मंच को स्वीकृति देता। परन्तु छुआछूत के दाग को हटाने के ऐसे किसी भी असली प्रयास का कोई साक्ष्य या प्रमाण उपलब्ध नहीं है। परन्तु हमें मालूम है कि कैसे स्वामी श्रद्धानन्द को जब यह लगा कि कांग्रेस छुआछूत हटाने का दिखावा करने के अतिरिक्त इस विषय पर कुछ भी करना नहीं चाहती तो उन्हें निराश होकर कांग्रेस छोड़नी पड़ी। अगर कांग्रेस के द्वारा पारित प्रस्तावों के आधार पर निर्णय लेना हो तो कोई भी आसानी से यह स्वीकार नहीं करेगा कि कांग्रेस एक विशाल जन समूह का प्रतिनिधित्व करने वाली पार्टी है। इसके आर्थिक प्रस्तावों के अवलोकन से पता चलता है कि इसका ध्यान उच्च वर्ग एवं मध्यम वर्ग के विषयों पर केन्द्रित हैं। इस पार्टी के व्यापार सम्बन्धी प्रस्ताव व्यापारिक तथा निर्माताओं से सम्बन्धित हैं और कामगार, मजदूर को बड़ी कठोरता से भुला दिया गया है। एक संस्था जो एक पाउंड की तुलना में रुपये के 16 पैसे विनिमय मूल्य का समर्थन करती है उसे जनसमूह की प्रतिनिधि कहलाने का अधिकार तो खोना ही होगा। नमक कर का विषय नागरिक अवज्ञा आन्दोलन से जोड़कर कांग्रेस को नया मुखौटा नहीं मिल सकता। नमक कर का विरोध विस्फोटक है तथा राजनीतिक आन्दोलन के लिए एक स्वागत योग्य पहलू है। परन्तु जैसे खीर का मानदण्ड उसके स्वाद में है वैसे ही नमक कर का असली मानदण्ड इस बात पर निर्भर करेगा कि कितनी तत्परता से इसके बदले में बोझा कहीं और डालने के लिए समारोपण कर पाएंगे जो पूंजीपति को तो काटे परन्तु निर्धनों को अपने प्रभाव से मुक्त कर सके। समय ही अकेले इसके साथ

जुड़ी वास्तविकता का बयान कर सकता है। मुझे इस बात में कोई शक नहीं कि जब परीक्षण का समय आएगा तो बहुत से कांग्रेसी तुरन्त अमीरों के साथ में होंगे न कि जनसमूह के साथ कांग्रेस गरीबों तथा जनसमूह की समस्याओं के प्रति उदासीन और निरुत्साहित रहेगी, यह एक अवश्यंभावी सत्य है। क्योंकि कांग्रेस एक राष्ट्रीय आन्दोलन का प्रतिनिधित्व कर रही है और वह एक राजनीतिक पार्टी नहीं है। इसलिए इसके कार्यक्रम और योजना सब गोलमाल हैं। यह सबको अवश्य विदित हो गया होगा कि एक संस्था अगर सबका हित सोचने को बाधित है तो संस्था केवल कुछ लोगों के हित की निगरानी का नाटक मात्र कर सकती है और सबसे कमजोर को उसके भाग्य पर छोड़ देगी। मैं यह समझने में असमर्थ हूँ कि हम कांग्रेस से समर्थन की आशा कैसे कर सकते हैं जब उसके ऐसा करने से हमारे विरोधी कांग्रेस के विरुद्ध हो जाएंगे और कांग्रेस उनके समर्थन के बल पर ही जीवित है।

33. हममें से वे जो कांग्रेस की सेवा करने के बारे में चिंतित हैं, इस बात को लेकर विश्वस्त हैं कि स्वराज मिलने के बाद कांग्रेस हमारी सेवा से प्रसन्न होकर पुरस्कार में हमारे छुआछूत को मिटा देगी। अगर हम अभी उसकी सेवा नहीं करते हैं तो कांग्रेस पार्टी हमारे इस दोष के लिए हमसे अपराधियों वाला व्यवहार करेगी। मैं तो केवल इतना कहूंगा कि अनुग्राहक सेवाओं का पुरस्कार विरले को ही मिला करता है। परन्तु मैं यह कहने के लिये उतावला हूँ कि चाहे जो जितनी कांग्रेस की सेवा कर ले पर स्वराज मिलने के बाद कांग्रेस को दूढ़ते रह जाओगे। तब हमें अपने ही साधनों पर निर्भर होना होगा, क्योंकि तब कांग्रेस स्वराज के रूप में अपना लक्ष्य प्राप्त कर दृश्य से गायब हो चुकी होगी, और हैमिल्टन के शब्दों का प्रयोग करते हुए “हमारा सामना उस समय देश के महान क्रूर जंगली मनुष्य से होगा जो उस समय पूर्णतया मदमस्त होगा।” मुझे भ्रम है कि वह महात्मा गाँधी, जिसके भरोसे हमें अपनी सारी पीड़ा भूलने तथा उनका अंत करने के लिए कहा जाता है, भी उस समय हमारी सहायता करने में असमर्थ होंगे, यह मानते हुए भी कि वह उस समय तक जीवित बचे रहेंगे क्योंकि प्रकृति नश्वर मानव को क्षमा नहीं करती।

34. अगर मेरी सोच ठीक राह पर है तो हमें अपना इतिहास स्वयं रचना चाहिए। हममें से वे जो ऐसा कुछ भी करने से आशंकित हैं मैं उन्हें समझ रहा हूँ। वे कांग्रेस तथा सरकार दोनों से ही स्वतंत्र होने में हानि के डर से भयभीत हैं। यह हमारी निर्बलता की स्वीकारोक्ति है और मैं इस बात से सहमत हूँ कि स्वतंत्र होने के बाद अगर दलित वर्ग की गिनती शक्ति वालों के साथ नहीं होती तो यह एक चिंतनीय विषय है। लेकिन मैं यह पूछता हूँ कि कांग्रेस या सरकार पर निर्भर रहने का क्या लाभ है? व्यावहारिकता में, आपकी मनोवृत्ति एक अधिक

शक्तिशाली पार्टी की नजरों में भले बने रहने के खातिर उससे संबंध जोड़े रखने की मानसिकता को भिक्षावृत्ति या शर्मनाक आत्मसमर्पण से ज्यादा कुछ नहीं कहलाएगी। दलित वर्ग के सामने सबसे बड़ा प्रश्न है कि वे कैसे एक ऐसी शक्ति बनकर उभरें कि, उनके दृष्टिकोण तथा विचार सभी अवसरों पर बाकी सभी वर्गों के विचारों से अधिक महत्वशील हों। मुझे दलित आन्दोलन में दो कमियां लगती हैं। पहली तो यह कि दलित वर्ग की एकमत जैसी कोई धारणा नहीं है तथा दूसरी दलित वर्ग का एकजुट होकर कार्य प्राप्ति के लिए किसी भी साधन या उपाय का न होना। मुझे लगता है कि काफी समय से हम गूंगे बने हुए हैं तथा अपनी व्यथाएं बिना किसी चर्चा के झेलते रहे हैं। यही एक बड़ा कारण है कि हमारी समस्याओं का समाधान नहीं हुआ। हम औचित्य से अपनी दुर्व्यवस्था के लिए सरकार या सुधारकों को दोषी नहीं ठहरा सकते। हमें यह स्वीकारना होगा कि हमारे चुप्पी साधे रहने से उनको न तो कोई संकेत मिला न कोई समर्थन, अतः इसके हम उत्तरदायी हैं। मैं बड़ी व्याकुलता से विचार करता हूँ कि हमारे द्वारा पारित प्रस्तावों को, हमारे द्वारा सरकार को भेजे प्रतिवेदनों को तथा हमारी उठाई गई मांगों को वह महत्व क्यों नहीं दिया जाता जो बाकी सब समुदायों की शिकायतों को वही निर्णायक देते हैं और बहुत विचार के पश्चात् मेरा यह मत है कि ऐसा केवल इसलिए है कि हम क्षेत्रीय या प्रादेशिक होकर रह गये हैं। किसी एक प्रदेश की समस्या को वह प्रोत्साहन नहीं जो केन्द्रीय स्तर से उठाई समस्या या मांग को मिलता है। मेरी यह धारणा है कि दलित वर्ग को अपने आप को झंझोड़ने की आवश्यकता है तथा एक “अखिल भारतीय दलित संगठन “ बनाने की आवश्यकता है ताकि हमारी आवाज एक गूंज बन सके और शासन तंत्र में समस्याओं को उठाने तथा निपटाने में हमारी पैठ बने। पिछले दो या तीन वर्षों से एक “अखिल भारतीय दलित संगठन बना है परन्तु यह एक खुला सत्य है कि उस संगठन में केवल पदाधिकारी हैं सदस्य नहीं हैं। मेरे अपने प्रांत में तो इस संगठन की शाखा का यह हाल है। ऐसी जाली संस्था दलित वर्ग के किसी काम की नहीं। हमारे संगठन में ऐसी जान होनी चाहिए जो दलित वर्ग की भावनाओं को आवाज प्रदान कर सके तथा उससे समुदाय के सच्चे कार्यकर्ता जुड़े हों तथा उसका तंत्र पूरे भारत में हो। यह एक बड़ी उपलब्धि होगी, अगर हम एक छोटी समिति गठित कर उसे संस्था का संविधान का मसौदा बनाने की जिम्मेवारी सौंपें। यह बहुत विचार योग्य बात है और बिना किसी देरी के इस पर कार्यवाही होनी चाहिए

खलघाट किसान आंदोलन: मध्य प्रदेश में हाईवे जाम

मध्य प्रदेश के निमाड क्षेत्र के बड़वानी, धार, खरगोन और खंडवा जिलों के हजारों किसानों ने सोमवार सुबह धार जिले के खलघाट टोल प्लाजा पर नेशनल हाईवे-52 को पूरी तरह जाम कर दिया। प्रदर्शनकारियों ने सड़क पर बड़े पेड़ रखकर चक्काजाम किया, जिससे मुंबई-आगरा

राजमार्ग पर यातायात ठप हो गया और किलोमीटर लंबी वाहन कतारें लग गई। पुलिस ने एक लेन खोलने की कोशिश की, लेकिन किसान भड़क गए और वाहनों के सामने खड़े हो

गए, जिससे दोपहर तक स्थिति उग्र हो गई। किसानों की नाराजगी के कारण किसान पिछले पांच महीनों से सरकार को मांगों के लिए पत्र दे रहे थे,

लेकिन कोई सुनवाई नहीं हुई। फसलों जैसे मक्का, सोयाबीन, कपास की सरकारी खरीद सुनिश्चित नहीं हो रही, कर्जमाफी का रोडमैप स्पष्ट नहीं है और एमएसपी की कानूनी गारंटी पर ठोस जवाब नहीं मिला। राष्ट्रीय किसान मजदूर महासंघ के नेताओं ने गांव-गांव जाकर लोगों को बुलाया, और किसान कंबल, लकड़ी, अनाज लेकर लंबे धरने की तैयारी

में हैं।

मुख्य मांगें

- मक्का, सोयाबीन, कपास की पूर्ववत सरकारी खरीद हो।
- सभी किसानों का कर्ज माफ किया जाए।
- एमएसपी पर कानूनी गारंटी लागू हो।
- दलहन, कपास, प्याज निर्यात प्रतिबंध हटें।
- आयात-निर्यात नीति किसान हितैषी बने।
- किसान नेताओं का आरोप है कि गलत नीतियों से फसलें लागत पर भी

नहीं बिक पा रही।

रा ज नी ति क प्रतिक्रियाएं और चेतावनी

कृषि मंत्री एंदल सिंह कंसाना से शनिवार की बैठक बेनतीजा रही; मंत्री ने सीएम के घर शादी का हवाला देकर स्थगन मांगा, लेकिन किसान नहीं माने। प्रदेश किसान कांग्रेस महासचिव सुनील चौहान ने सरकार को उद्योगपतियों की कठपुतली बताया। राष्ट्रीय किसान मजदूर यूनियन के वल्लभ पटेल ने

‘प्लान बी’ की चेतावनी दी- टोल प्लाजा जाम, दूध-सब्जी सप्लाई बंद कर लॉकडाउन जैसी स्थिति बनावेंगे।

शांतिपूर्ण पक्ष और पुलिस व्यवस्था

आंदोलन के बीच एक गंभीर मरीज को इंदौर रेफर किया गया था। एम्बुलेंस जब धरनास्थल के पास पहुंची, तो किसानों ने तुरंत रास्ता बनाकर उसे टोल टैक्स के पार निकलवाया। इससे स्पष्ट है कि आंदोलन के बीच भी मानवता और जीवन की प्राथमिकता किसानों ने सबसे ऊपर रखी।

Eng. Hardip Singh
Chumber

1.0 रणनीतिक अनिवार्यता: राजनीतिक तटस्थता का मामला

सन 1930 के उथल-पुथल भरे राजनीतिक परिदृश्य में, जब भारत का भविष्य ब्रिटिश सरकार और भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस के बीच खींचा जा रहा था, डॉ. बी. आर. अंबेडकर ने दलित समुदाय के लिए एक साहसिक और स्वतंत्र मार्ग की रूपरेखा तैयार की। उनका राजनीतिक तटस्थता का आह्वान, जिसमें उन्होंने ब्रिटिश और कांग्रेस दोनों से एक समान दूरी बनाए रखने की वकालत की, दलित समुदाय के राजनीतिक भविष्य के लिए एक मौलिक रणनीतिक निर्णय था। यह केवल एक प्रतिक्रिया नहीं थी, बल्कि गहरी शंका और दूरदर्शिता पर आधारित एक सुविचारित रणनीति थी, जो स्वायत्त राजनीतिक शक्ति के निर्माण को सर्वोपरि मानती थी।

डॉ. अंबेडकर का मूल तर्क यह था कि दलित समुदाय के हितों की रक्षा केवल एक अलग और स्वतंत्र राजनीतिक पहचान बनाए रखने से ही हो सकती है। यह एक सामरिक आवश्यकता थी, न कि केवल एक वैचारिक स्थिति। उन्होंने इस विषय पर गहन विचार-विमर्श के बाद अपना निश्चित निष्कर्ष प्रस्तुत किया: “दोनों से अलग अपनी स्वतंत्र पहचान बनाए रहना ही दलित वर्ग के हित में है।” यह कथन उनकी रणनीति का केंद्र बिंदु था, जो किसी भी बाहरी शक्ति पर निर्भरता को सिरे से खारिज करता था।

भारत के लिए डोमिनियन दर्जे के संबंध में उनकी स्थिति अत्यंत सूक्ष्म और व्यावहारिक थी। उन्होंने स्पष्ट किया कि वह इसका विरोध नहीं कर सकते, क्योंकि उन्हें यह पूर्ण विश्वास था कि ब्रिटिश सरकार दलित समुदाय की समस्याओं का समाधान करने में सक्षम नहीं है। हालांकि, उनका प्राथमिक उद्देश्य भारत की राजनीतिक स्वतंत्रता से कहीं अधिक दलित समुदाय की सामाजिक और राजनीतिक समस्याओं का ठोस समाधान खोजना था। उनका मानना ​​था कि न तो ब्रिटिश और न ही कांग्रेस इस जटिल समस्या को हल करने के लिए सुसज्जित या वास्तव में इच्छुक थे।

डॉ. अंबेडकर की रणनीति का अगला चरण भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस की क्षमताओं और इरादों का एक निर्भर मूल्यांकन करना था, जिसे वे दलित हितों के लिए एक अविश्वसनीय और संरचनात्मक रूप से अनुपयुक्त सहयोगी मानते थे।

2.0 भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस का आलोचनात्मक विश्लेषण

यह खंड डॉ. अंबेडकर द्वारा कांग्रेस की साख को एक संभावित सहयोगी के रूप में, ईंट-दर-ईंट, व्यवस्थित रूप से ध्वस्त करने का एक रणनीतिक विश्लेषण प्रस्तुत करता है। उनका आकलन किसी वैचारिक पूर्वाग्रह पर नहीं, बल्कि पार्टी के कार्यों, नीतियों और मौलिक संरचना के एक कठोर, व्यावहारिक मूल्यांकन पर आधारित था। उन्होंने कांग्रेस के दावों को उसके वास्तविक प्रदर्शन के विरुद्ध तौला और यह निष्कर्ष निकाला कि पार्टी दलित समुदाय के हितों का प्रतिनिधित्व करने में संरचनात्मक रूप से अक्षम है।

2.1 अस्पृश्यता निवारण: बयानबाजी बनाम वास्तविकता
डॉ. अंबेडकर ने कांग्रेस की ईमानदारी पर अपना मामला तीन मोर्चों पर रणनीतिक रूप से चलाया: संस्थागत नीति, नेतृत्व की प्रतिबद्धता और ऐतिहासिक मिसाल। प्रत्येक उदाहरण को एक ही मौलिक विफलता के एक अलग पहलू को उजागर करने के लिए चुना गया था।

* संस्थागत नीति: उन्होंने कांग्रेस की दोहरी नीति को उजागर किया। जहाँ उसने खदर पहनने को सदस्यता के लिए एक विशेषाधिकार शर्त बनाया, वहीं अस्पृश्यता निवारण के लिए कोई समान व्यावहारिक शर्त लागू नहीं की। डॉ. अंबेडकर ने एक ठोस सुझाव दिया कि सदस्यता की पात्रता के लिए किसी सदस्य को अपने घर में एक अछूत व्यक्ति को सेवक या छात्र के रूप में रखना अनिवार्य किया जा सकता था, लेकिन कांग्रेस ने ऐसे किसी भी ठोस कदम पर कभी विचार नहीं किया।

* नेतृत्व की प्रतिबद्धता: उन्होंने महात्मा गांधी के

व्यक्तिगत प्रयासों का भी आलोचनात्मक विश्लेषण किया। उन्होंने इस बात पर प्रकाश डाला कि गांधीजी चरखे के लिए जितना धन और ऊर्जा खर्च करते थे, उसका सौवां हिस्सा भी उन्होंने अस्पृश्यता उन्मूलन पर खर्च नहीं किया। उन्होंने इस विरोधाभास की ओर भी इशारा किया कि गांधीजी ने हिंदू-मुस्लिम एकता के लिए तीन सप्ताह का उपवास रखा, लेकिन छूत और अछूतों के बीच सद्भावना के लिए एक दिन का भी उपवास नहीं रखा।

* ऐतिहासिक मिसाल: अपने तर्क को और पुष्ट करते हुए, उन्होंने स्वामी श्रद्धानंद का उदाहरण दिया, जिन्हें निराश होकर कांग्रेस इसलिए छोड़नी पड़ी क्योंकि उन्हें लगा कि पार्टी अस्पृश्यता हटाने का केवल दिखावा कर रही है और वास्तव में कुछ भी करने को तैयार नहीं है।

2.2 अभिजात्य-केंद्रित आर्थिक नीतियां
डॉ. अंबेडकर ने तर्क दिया कि कांग्रेस के आर्थिक प्रस्ताव उच्च और मध्यम वर्गों के हितों को ध्यान में रखकर बनाए गए थे, और उन्होंने श्रमिक वर्ग तथा गरीबों की पूरी तरह से अनदेखी की। उनका विश्लेषण इस बात पर केंद्रित था कि पार्टी की नीतियां वास्तव में किसका पक्ष लेती हैं, न कि वे किसका प्रतिनिधित्व करने का दावा करती हैं।

नीति क्षेत्र अंबेडकर का विश्लेषण
व्यापार नीतियां कांग्रेस के व्यापार संबंधी प्रस्ताव केवल व्यापारियों और निर्माताओं के हितों की रक्षा करते थे, जबकि कामगारों और मजदूरों को कठोरता से भुला दिया गया था।

रुपया विनियम दर एक संस्था जो एक पाउंड की तुलना में रुपये के 16 पैसे विनियम मूल्य का समर्थन करती है, उसे जनसमूह की प्रतिनिधि कहलाने का अधिकार तो खोना ही होगा।

नमक कर का विरोध नमक कर का विरोध एक आकर्षक राजनीतिक मुद्दा था, लेकिन इसकी असली परीक्षा इस बात पर निर्भर करेगी कि इसके बदले में कांग्रेस अमीरों पर कर लगाती है या गरीबों पर।

नमक कर के विरोध को लेकर उनका संदेह गहरा था और यह उनकी संरचनात्मक आलोचना से सीधे तौर पर जुड़ा था। उन्होंने इसे एक “राष्ट्रीय आंदोलन” द्वारा चलाए जा रहे “गोलमाल” कार्यक्रम का एक आदर्श उदाहरण माना—एक ऐसा मुद्दा जो सार्वभौमिक रूप से आकर्षक लगता है, लेकिन एक अभिजात्य-समर्थक पूर्वाग्रह को छुपाता है। उन्होंने “खीर का मानदंड उसके स्वाद में है” के सिद्धांत का उपयोग करते हुए तर्क दिया कि असली परीक्षा तब होगी जब कांग्रेस सत्ता में आएगी। क्या वह नमक कर को एक ऐसे कर से बदलेगी जो पूंजीपतियों पर बोझ डाले या फिर से गरीबों पर? उन्हें संदेह था कि परीक्षण के समय, अधिकांश कांग्रेसी अमीरों का पक्ष लेंगे।

2.3 एक “राष्ट्रीय आंदोलन” की संरचनात्मक अक्षमता
डॉ. अंबेडकर ने एक “राष्ट्रीय आंदोलन” और एक “राजनीतिक दल” के बीच एक महत्वपूर्ण संरचनात्मक अंतर का निदान किया। उन्होंने निष्कर्ष निकाला कि कांग्रेस की प्रकृति एक व्यापक आंदोलन की थी, जिसके कारण उसके कार्यक्रम और योजनाएं “गोलमाल” (अस्पष्ट) थे। यह अंबेडकर का मूल संरचनात्मक निदान था: कांग्रेस विशिष्ट हितों के लिए लड़ने वाली सेना नहीं थी, बल्कि सबको एक साथ मार्च कराने की कोशिश करने वाली एक फेरड़ थी—एक ऐसी संरचना जो संकट के पहले संकेत पर अपने सबसे कमजोर दस्तों को छोड़ने के लिए ही बनी थी।

उन्होंने अपने इस विश्लेषण का सार एक शक्तिशाली कथन में प्रस्तुत किया:

“एक संस्था अगर सबका हित सोचने को बाधित है तो संस्था केवल कुछ लोगों के हित की निगरानी का नाटक मात्र कर सकती है और सबसे कमजोर को उसके भाग्य पर छोड़ देगी।”

इस अंतर्दृष्टि का रणनीतिक निहितार्थ गहरा था: किसी भी अल्पसंख्यक समूह को एक ऐसे व्यापक आंदोलन पर भरोसा नहीं करना चाहिए जो प्रतिस्पर्धी हितों को संतुलित

करने का प्रयास करता है, क्योंकि अंत में, सबसे कमजोर समूह को ही त्याग दिया जाएगा।

कांग्रेस की वर्तमान स्थिति के इस आलोचनात्मक मूल्यांकन से, डॉ. अंबेडकर ने स्वतंत्रता के बाद उसके भविष्य के व्यवहार के बारे में अपनी गंभीर भविष्यवाणियों की ओर रुख किया।

3.0 स्वराज-पश्चात विश्वासघात का खतरा

यह खंड डॉ. अंबेडकर की रणनीतिक दूरदर्शिता का प्रमाण है। उनका विश्लेषण केवल तात्कालिक लाभों तक ही सीमित नहीं था, बल्कि उन्होंने भविष्य में पुरस्कार की झूठी आशा पर आधारित सामरिक गठबंधनों के खतरों के प्रति भी आगाह किया।

उन्होंने उस प्रचलित धारणा को खारिज कर दिया कि स्वतंत्रता संग्राम में कांग्रेस की सेवा करने से स्वराज के बाद अस्पृश्यता का उन्मूलन हो जाएगा। उन्होंने अपने संदेह को एक सूत्र में व्यक्त किया: “अनुग्राहक सेवाओं का पुरस्कार विरले को ही मिला करता है।” उनका मानना ​​था कि यह एक खतरनाक भोलापन था, जो दलित समुदाय को भविष्य में और भी कमजोर बना देगा।

उनकी सबसे कठोर भविष्यवाणी यह थी कि कांग्रेस, स्वराज का अपना लक्ष्य प्राप्त करने के बाद, “दृश्य से गायब हो चुकी होगी”, और दलित समुदाय को अपने हाल पर छोड़ देगी। तब दलितों का सामना एक नई शक्ति से होगा। उन्होंने उस नई शक्ति का वर्णन करने के लिए, और हैमिल्टन के शब्दों का प्रयोग करते हुए कहा, “हमारा सामना उस समय देश के महान क्रूर जंगली मनुष्य से होगा जो उस समय पूर्णतया मदमस्त होगा।” यह एक स्पष्ट चेतावनी थी कि स्वराज के बाद सत्ता उन अभिजात्यों के हाथों में होगी जो दलितों के प्रति कोई सहानुभूति नहीं रखते।

डॉ. अंबेडकर का आकलन था कि उस राजनीतिक परिदृश्य में महात्मा गांधी भी दलित समुदाय की सहायता करने में असमर्थ होंगे, भले ही वे उस समय तक जीवित रहें। यह इस यथार्थवादी समझ पर आधारित था कि एक बार राजनीतिक लक्ष्य प्राप्त हो जाने के बाद, नैतिक प्रभाव की शक्ति वास्तविक सत्ता संरचनाओं के सामने फीकी पड़ जाएगी।

बाहरी खतरों के इस विश्लेषण से, उन्होंने तार्किक रूप से आंतरिक शक्ति के निर्माण की तत्काल आवश्यकता पर ध्यान केंद्रित किया, जो आगे का एकमात्र रास्ता था।

4.0 आंतरिक कमजोरियां और आगे का मार्ग

इस खंड में, डॉ. अंबेडकर ने अपना ध्यान बाहरी आलोचना से हटाकर समुदाय के भीतर एक महत्वपूर्ण आत्म-मूल्यांकन की ओर मोड़ा। यह उनके भाषण का सबसे महत्वपूर्ण मोड़ था—बाहरी खतरों का विश्लेषण करने से लेकर आंतरिक शक्ति के निर्माण तक, जिसे अंबेडकर ने एकमात्र ऐसा चर माना जिसे दलित समुदाय वास्तव में नियंत्रित कर सकता था। उन्होंने इस रणनीतिक सिद्धांत को स्थापित किया कि वास्तविक शक्ति का निर्माण करने के लिए अपनी कमजोरियों को समझना पहला और सबसे आवश्यक कदम है।

4.1 मुख्य कमियों का निदान: असहमति और निष्क्रियता
डॉ. अंबेडकर ने दलित आंदोलन की दो मुख्य कमजोरियों का निदान किया, जिन्हें उन्होंने स्पष्ट रूप से सूचीबद्ध किया:

1. दलित वर्ग की एकमत जैसी कोई धारणा नहीं है।
2. दलित वर्ग का एकजुट होकर कार्य प्राप्ति के लिए किसी भी साधन या उपाय का न होना।

उन्होंने तर्क दिया कि समुदाय की ऐतिहासिक “चुप्पी” (“गूंगे बने हुए हैं”) और निष्क्रिय रूप से पीड़ा सहते रहने की प्रवृत्ति उनकी अनसुलझी समस्याओं का एक प्रमुख कारण थी। इस प्रकार, उन्होंने समुदाय की दुर्दशा के लिए कुछ हद तक जिम्मेदारी स्वयं समुदाय पर डाली। उन्होंने स्पष्ट किया,

“हमें यह स्वीकारना होगा कि हमारे चुप्पी साधे रहने से उनको न तो कोई संकेत मिला न कोई समर्थन, अतः इसके हम उत्तरदायी हैं।” यह विश्लेषण दलित समुदाय को निष्क्रिय पीड़ित की भूमिका से निकालकर अपनी नियति के सक्रिय निर्माता के रूप में स्थापित करने का एक रणनीतिक प्रयास था।

4.2 रणनीतिक समाधान: एक एकीकृत अखिल भारतीय संगठन

इन आंतरिक कमजोरियों के समाधान के रूप में, डॉ. अंबेडकर ने एक “अखिल भारतीय दलित संगठन” के निर्माण का आह्वान किया। इस प्रस्ताव के पीछे का रणनीतिक तर्क स्पष्ट था: खंडित, क्षेत्रीय मांगों का कोई प्रभाव नहीं होता, जबकि एक एकल, केंद्रीय और एकीकृत आवाज में अपार शक्ति होती है। एक अखिल भारतीय मंच सरकार और अन्य राजनीतिक दलों को दलित समुदाय की मांगों को गंभीरता से लेने के लिए मजबूर करेगा।

उन्होंने मौजूदा संगठन की यह कहकर आलोचना की कि यह एक “जाली संस्था” है जिसमें केवल पदाधिकारी हैं, सदस्य नहीं। उन्होंने एक वास्तविक, जमीनी स्तर के संगठन की मांग की जिसमें वास्तविक सार हो।

उनके प्रस्तावित नए संगठन की आवश्यक विशेषताएं इस प्रकार थीं:

- * यह दलित वर्ग की भावनाओं को प्रभावी ढंग से आवाज प्रदान कर सके।
- * यह समुदाय के सच्चे कार्यकर्ताओं द्वारा संचालित हो।
- * इसका एक मजबूत अखिल भारतीय नेटवर्क हो।

अंत में, उन्होंने एक तत्काल और व्यावहारिक कार्यवाई का आह्वान किया: एक छोटी समिति का गठन किया जाए जिसे बिना किसी देरी के इस नए संगठन के लिए एक संविधान का मसौदा तैयार करने की जिम्मेदारी सौंपी जाए।

5.0 निष्कर्ष: स्वायत्त राजनीतिक कार्यवाई की रूपरेखा

डॉ. बी. आर. अंबेडकर का 1930 का नागपुर भाषण केवल एक भाषण नहीं, बल्कि दलित राजनीतिक सशक्तिकरण के लिए एक व्यापक रणनीतिक खाका था। यह बाहरी शक्तियों के यथार्थवादी मूल्यांकन और आंतरिक कमजोरियों की एक ईमानदार स्वीकृति पर आधारित था। उन्होंने स्पष्ट किया कि राजनीतिक मुक्ति का मार्ग दूसरों की सद्भावना पर निर्भरता से नहीं, बल्कि आत्मनिर्भरता, आंतरिक एकता और एक मजबूत, स्वतंत्र संगठन के निर्माण से होकर गुजरता है।

उनकी दृष्टि के मूलभूत रणनीतिक सिद्धांत निम्नलिखित हैं:

- * राजनीतिक स्वायत्तता: स्थापित राजनीतिक शक्तियों (ब्रिटिश और कांग्रेस) से स्वतंत्रता एक गैर-समझौता योग्य अनिवार्यता है। दलित हितों को किसी अन्य समूह के राजनीतिक एजेंडे के अधीन नहीं किया जा सकता है।
- * सहयोगियों का निर्भर मूल्यांकन: संभावित सहयोगियों को उनके वादों से नहीं, बल्कि उनके कार्यों और उनकी संरचनात्मक क्षमता से आंकने की आवश्यकता है। कांग्रेस, एक “राष्ट्रीय आंदोलन” के रूप में, संरचनात्मक रूप से दलितों के विशिष्ट हितों की रक्षा करने में असमर्थ थी।
- * आंतरिक शक्ति का निर्माण: राजनीतिक शक्ति का निर्माण बाहर से नहीं, बल्कि भीतर से होता है। सामूहिक शक्ति बनाने के लिए आंतरिक कलह और निष्क्रियता को दूर करना तत्काल आवश्यक है।
- * संगठनात्मक संरचना: राजनीतिक प्रभाव का उपयोग करने के लिए एक मजबूत, अखिल भारतीय संगठन प्राथमिक वाहन है। एक केंद्रीकृत आवाज बिखरी हुई क्षेत्रीय मांगों की तुलना में कहीं अधिक शक्तिशाली होती है।